2016D48085

INBRENG VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

De vaste commissie voor Financiën op 7 december 2016 een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Staatssecretaris van Financiën over zijn brieven van 25 oktober en 1 november 2016 over Btw-carrouselfraude (Kamerstuk 31 066, nrs. 308 en 314).

De voorzitter van de commissie,
Duisenberg

De adjunct-griffier van de commissie,
Van den Eeden

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de brief over btw-carrouselfraude. Btw-carrouselfraude moet worden aangepakt. Fraude met btw zorgt ervoor dat de goedwillende burgers en bedrijven onnodig veel belasting moeten betalen. Het is dan ook goed dat de bestrijding van de btw-fraude prioriteit heeft voor het kabinet.

De Europese Rekenkamer heeft schattingen gedaan van de btw-fraude in Europa en dat is circa 50 miljard euro per jaar. Dat kan natuurlijk niet en moet snel minder worden. Hoe groot is het bedrag voor Nederland?

Er moet niet alleen gekeken worden naar het punt van de btw-fraude, maar ook naar waar het geld dan heen gaat, zoals terrorismefinanciering of financiering van criminele activiteiten. 80% van het verlies wordt namelijk veroorzaakt door criminele organisaties.

De leden van de VVD-fractie willen dat er vol ingezet wordt op het bestrijden van terrorismefinanciering en financiering van criminele activiteiten. Dat geldt dus ook voor de btw-carrouselfraude. Wat wordt hier specifiek aan gedaan door het kabinet? Wat is de rol van de FIU (Financial Intelligence Unit) bijvoorbeeld in het gehele traject, maar ook in de specifieke casus in de uitzending van Zembla?

Wanneer komt de implementatiewet voor de 4^{e} anti-witwasrichtlijn in de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) naar de Tweede Kamer? Klopt het dat dit pas in het 2^{e} kwartaal 2017 is? Waarom kan dit niet sneller?

Hoe heeft de Wwft gewerkt in dit geval of misschien wel niet gewerkt? Wat ontbreekt er nog aan deze wet om dit soort problemen wel aan te pakken en welke oplossingen zijn daarvoor nodig in de Wwft? Wat ontbreekt er nog om dit soort zaken goed te kunnen opsporen? Wat ontbreekt er nog in de wet- en regelgeving om de financiering van criminele activiteiten via btw-fraude op te kunnen sporen en aan te kunnen pakken?

De leden van de VVD-fractie lezen dat er Europees breed inmiddels een oplossing is om de btw-carrouselfraude met CO_2-emissierechten effectief te bestrijden. Om welke maatregelen gaat het precies? En hoe effectief is de oplossing en zijn de maatregelen? Hoe hebben de maatregelen gewerkt in relatie tot het geval in de uitzending van Zembla?

Zembla heeft een lijst in handen met een veertigtal personen en bedrijven in Nederland die mogelijk betrokken zouden zijn bij de btw-fraude. Heeft het OM en/of het FIOD die lijst inmiddels al gekregen van Zembla en/of opgevraagd? En in hoeverre doet het OM/FIOD hier onderzoek naar? Hoe kan het dat Zembla zegt dat het een lijst heeft met een veertigtal personen en bedrijven in Nederland die betrokken zouden zijn, terwijl in de brief van 1 november 2016 staat dat de informatie die Nederland heeft uitgewisseld met Italië ging over buitenlandse bedrijven, die niet in Nederland waren gevestigd?

De leden van de VVD-fractie lezen dat als de FIOD een signaal ontvangt dat sprake is van terrorismefinanciering, hier vanzelfsprekend zeer zorgvuldig naar wordt gekeken. Dat lijkt de VVD-fractie niet meer dan logisch. Maar gaan de FIOD en andere organisaties ook actief zelf op zoek? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke organisaties doen dat?

Er lopen op dit moment acht btw-carrouselonderzoeken bij de FIOD. De leden van de VVD-fractie begrijpen dat er over lopende zaken niet alles gezegd kan worden. Maar kan in algemene zin iets meer over deze onderzoeken iets gezegd worden, bijvoorbeeld waarop het zich richt en de link met financiering van criminele en/of terrorisme activiteiten?

In de brief van het kabinet gaat het over de aanpak van «intracommunautaire» fraude. Maar op wat voor manier wordt ook gekeken naar extra-communautaire btw-carrouselfraude (MTEC)? Een onderzoek van de Italiaanse Centrale Bank (2011) stelt: «Finally, modern carousels involving non-EU countries (MTEC) cannot be detected by checks on intra-EU transactions data.» In hoeverre wordt MTEC meegenomen in de huidige aanpak en zijn er nog knelpunten die opgelost moeten worden om ook MTEC op te kunnen sporen? Welke speerpunten ziet de Staatssecretaris daar? Vindt de Staatssecretaris dat ook dit de aandacht moet krijgen in het implementeren en ontwikkelen van (nieuwe) opsporingstechnieken? Komt de EU daar ook met een gezamenlijke aanpak?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

De leden van de PvdA-fractie danken de Staatssecretaris voor zijn brieven over btw-carrouselfraude. De omvang van deze fraude is gigantisch, en notoir lastig te bestrijden. De leden van de PvdA-fractie constateren met tevredenheid dat er steeds meer technologische mogelijkheden zijn om deze fraude te bestrijden. Zij vragen de Staatssecretaris waar nu nog de grootste knelpunten liggen bij het bestrijden van deze fraude.

De leden van de PvdA-fractie achten effectieve bestrijding van btw-carrouselfraude niet mogelijk zonder intensieve internationale samenwerking. Ook constateren zij dat het grootste deel van de fraude wordt gepleegd door de grootschalige georganiseerde misdaad. Zij hebben daarom voorgesteld om Europol toegang te geven tot de databases van Eurofisc om zo Europol beter in staat te stellen de georganiseerde misdaad aan te pakken. De Staatssecretaris geeft aan te wachten op voorstellen van de Europese Commissie over het btw-actieplan voordat verder uitvoering wordt gegeven aan de motie Groot. Wanneer worden deze voorstellen verwacht? Waarom wordt op het btw-actieplan gewacht? Kan er met betere samenwerking binnen Europa niet ook al verbetering worden bereikt totdat het btw-actieplan nader wordt uitgewerkt? Bewijst de trage start van de bestrijding van btw-fraude met CO_2-emissierechten niet dat de samenwerking internationaal vaak nog stroef is, en dat iedere stap vooruit om die samenwerking te verbeteren een stap in de goede richting is?

De leden van de PvdA-fractie constateren dat de FIOD een onderzoek naar btw-fraude met CO_2-emissierechten is gestart. Komt het vaker voor dat btw-fraude plaatsvindt met niet-materiële goederen? Zou btw-fraude ook mogelijk zijn met eenvoudig op papier verplaatsbare goederen, zoals licenties, (melk)quota, uitstootrechten et centra?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de kabinetsbrieven over carrouselfraude geagendeerd voor het schriftelijk overleg. De leden hebben daarover enkele vragen en opmerkingen.

Het kabinet schrijft dat Nederland een koploper was en is in de aanpak van btw-fraude, zo lezen de leden van de SP-fractie. Kan het kabinet een overzicht geven van de inspanningen die zij de afgelopen jaren gepleegd

heeft om deze rol te vervullen? Kan het kabinet daarbij ook terugblikken op het Nederlands EU-Voorzitterschap?

Kan het kabinet, in zoverre mogelijk, aangeven wat de stand van zaken is omtrent het onderzoek naar btw-fraude met CO_2-emissierechten, zo vragen de leden van de SP-fractie. Aan welke omvang moet hier worden gedacht?

Volgens het Europees Bureau voor intellectueel eigendom (EUIPO) lijden lidstaten jaarlijks voor 83 miljard euro verlies wegens namaakartikelen en piraterij, en zouden er bijna 800.000 banen door verloren gaan, zo hebben de leden van de SP-fractie met schrik vernomen. Overheden lopen naar schatting 14.3 miljard euro aan gederfde inkomsten mis, in het bijzonder vennootschapsbelasting, btw en douaneheffingen. Is bekend of en in hoeverre er in deze praktijken sprake is van carrouselfraude? Zo neen, acht het kabinet het wenselijk dat hier meer onderzoek naar gedaan wordt?

De leden van de SP-fractie willen graag weten of uit onderzoek in andere landen blijkt dat er een verband bestaat tussen btw-carrouselfraude en terrorismefinanciering. In hoeverre wordt deze informatie tussen de lidstaten en met Europese samenwerkingsverbanden zoals Europol, Eurojust en OLAF, uitgewisseld?

De leden van de SP-fractie zijn benieuwd naar de implementatie van de aanbevelingen van het rapport van de Europese Rekenkamer naar intracommunautaire btw-fraude dat eerder dit jaar werd uitgebracht. Kan het kabinet een overzicht geven van de inspanningen die lidstaten en Europese instellingen gepleegd hebben naar aanleiding van dit rapport, en in het bijzonder ingaan op de vorderingen die Nederland geboekt heeft? In hoeverre zijn de door de Europese Rekenkamer genoemde tekortkomingen van Eurofisc, zoals onvoldoende feedback, gegevens die onvoldoende doelgericht worden uitgewisseld, en langzame uitwissing van informatie, aangepakt?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de twee brieven van de Staatssecretaris van Financiën over btw-carrouselfraude. Deze leden hebben nog enkele vragen over deze brieven.

De leden van de CDA fractie lezen dat er slechts een strafrechtelijk onderzoek geweest is naar fraude met CO_2-certificaten en dat dat onderzoek in 2009 gestart is. Klopt het nog steeds dat er maar één strafrechtelijk onderzoek naar fraude met CO_2-fraude gedaan is in Nederland? En zijn er nog andere onderzoeken in Nederland geweest naar fraude met CO_2-certificaten? Zo ja, wat voor een vorm hebben die onderzoeken dan?

De leden van de CDA-fractie hebben met verbazing gelezen dat de Staatssecretaris in zijn brief schrijft dat tot op heden uit de afgeronde FIOD-onderzoeken naar btw-carrouselfraude geen link is gebleken met terrorismefinanciering. Deze leden begrijpen niet hoe dit te rijmen valt met de informatie uit het onderzoek van ZEMBLA (uitzending 24 oktober 2016). Tegenover ZEMBLA heeft het Duitse Openbaar Ministerie namelijk bevestigd dat er «talrijke aanwijzingen zijn voor de financiering van terrorisme». Niet alleen het Duitse OM heeft dit bevestigd, ook het Italiaanse OM heeft laten weten dat er in de «grot van Bin Laden» documenten van fraudeurs gevonden zijn. Daarnaast laat ZEMBLA ook weten dat hoogleraar belastingrecht aan de Universiteit van Boston

gezegd heeft zeker te weten dat terroristen bij deze belastingfraude betrokken zijn. De leden van de CDA-fractie begrijpen niet dat de conclusie van de FIOD zo afwijkt van de informatie van de buitenlandse openbare ministeries. Daarom vragen de leden van de CDA-fractie de Staatssecretaris te reflecteren op deze discrepantie. Indien nodig verzoeken zij de Staatssecretaris contact op te nemen met de buitenlandse instanties. Immers zij lijken over veel meer informatie te beschikken dan welke in Nederland gebruikt is.

Uit verschillende nieuwsbronnen is informatie gekomen wat vermoedens doet oplaaien over de btw-carrouselfraude waarmee naar waarschijnlijkheid terrorisme gefinancierd is.

Deense onderzoeksjournalisten hebben een lijst in handen gekregen waarop circa 1.200 bedrijven staan die naar waarschijnlijkheid gefraudeerd hebben met de omzetbelasting. Ook Nederlandse bedrijven staan op deze lijst. In Italië zijn de Italiaanse bedrijven die op deze lijst staan, voor de rechter gebracht. Op deze lijst staan ook bedrijven die door het OM sinds 2009 zijn onderzocht. Uit onderzoek van ZEMBLA blijkt dat ook andere Nederlandse bedrijven betrokken zijn.
De leden van de CDA-fractie vragen de Staatssecretaris wat er in Nederland gebeurd met de Nederlandse bedrijven die op deze lijst staan. Is er een (voor) onderzoek geweest waarin de Belastingdienst of de FIOD deze bedrijven met betrekking tot hun handel in de CO_2-emissierechten onderzocht heeft?
Hebben de Nederlandse opsporingsautoriteiten de Deense opsporingslijst en wordt deze gebruikt om btw fraude tegen te gaan?

Ook in de Engelse en Italiaanse pers verschenen (oktober 2014) berichten over het Italiaanse fraudenetwerk. In deze berichten is ook Nederland genoemd. In deze berichten wordt expliciet prijsgegeven dat de certificaten via Nederland zijn aangekocht. De leden van de CDA-fractie vragen de Staatssecretaris of en hoe gehandeld is naar aanleiding van deze informatie.

In de brief van het kabinet wordt vermeld dat de FIOD in Nederland in 2009 gestart is met strafrechtelijk onderzoek naar btw-fraude met CO_2-emissierechten.
De leden van de CDA-fractie vragen de Staatssecretaris naar aanleiding waarvan de FIOD dit onderzoek is gestart.
In welke maand is dit onderzoek gestart en op basis van welke gegevens/berichten is gebleken dat er onderzoek nodig was?
Wanneer was deze informatie binnengekomen, vragen de leden van de CDA-fractie.

Naast dit onderzoek worden door de FIOD geen andere strafrechtelijke onderzoeken uitgevoerd naar btw-fraude met CO_2-emissierechten in Nederland. De leden van de CDA-fractie vragen de Staatssecretaris of de bedrijven zoals EcoDutch Carbon, die in verschillende nieuwsstukken gelinkt zijn aan terrorisme financiering, voor zijn gekomen in een vooronderzoek of in een ander onderzoek. Dit kan eventueel ook een bestuursrechtelijk (voor)-onderzoek geweest zijn. Samengevat willen de leden van de CDA-fractie weten of er enig onderzoek gedaan is naar de Nederlandse bedrijven waarvan het vermoeden kan bestaan dat deze gelinkt zijn met de btw-carrouselfraude waarmee terrorisme gefinancierd kan worden. Dit vermoeden kan zijn het op de lijst staan van de bedrijven die de Deense onderzoeksjournalisten hebben weten te bemachtigen, of het rechtstreeks handelen met een (Italiaans) bedrijf dat nu terecht moet staan in Italië wegens deze btw-carrouselfraude.

Klopt het dat de FIOD de eigenaren van de (voormalige) bv's EcoDutch Carbon en Bedcare Holland benaderd heeft in het kader van het onderzoek naar de carrouselfraude met CO_2-emissierechten? Waar hebben deze onderzoeken toe geleid? Heeft de FIOD tevens onderzoek gedaan naar de rol van (de eigenaren van) VDL? Klopt het dat dit de laatste schakel was van de carrouselfraude voor een Duitse plofGU? Wat heeft de FIOD gedaan met de informatie, zoals uit het Duitse Request for Extradition, dat sprake was van «talloze aanwijzingen voor de financiering van terrorisme» bij het netwerk van VDL?

Tot slot hebben de leden van de CDA-fractie een aantal algemene vragen
– Hoeveel btw-fraude vond er naar schatting plaats in de EU de afgelopen vijf jaar?
– Hoeveel btw-fraude is er opgespoord in de EU de afgelopen vijf jaar?
– Hoeveel btw-fraude is er daadwerkelijk terugbetaald in de EU de afgelopen vijf jaar?
– Is het probleem van btw fraude groter of kleiner geworden de afgelopen vijf jaar?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PVV

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van de brieven van de Staatssecretaris inzake btw-carrouselfraude.

Naar aanleiding van het genoemde punt brengen de leden van de PVV-fractie het volgende naar voren.

Allereerst merken de leden van de PVV-fractie op dat er op dit moment acht btw-carrouselonderzoeken bij de FIOD en talloze boekenonderzoeken naar btw-carrouselfraude bij de Belastingdienst lopen. De Staatssecretaris geeft aan hier nog geen uitspraken over te willen doen. De leden van de PVV-fractie vragen de Staatssecretaris aan te geven wanneer deze onderzoeken afgerond zullen worden en wanneer hij de Kamer over de resultaten kan berichten. Kan de Staatssecretaris tevens op zijn minst aangeven om hoeveel Nederlandse bedrijven het hier gaat?

De leden van de PVV-fractie vragen ook naar de schatting van hoeveel de btw-carrouselfraude Nederland jaarlijks kost. Klopt het bericht dat in de EU 160 miljard euro en in Nederland 5 miljard euro wordt misgelopen? Ook willen de leden van de PVV-fractie weten hoe de Nederlandse buffer-bv's tot op heden strafrechtelijk zijn aangepakt.

Voorts merken de leden van de PVV-fractie op dat de Staatssecretaris aangeeft dat er via de Nederlandse desk bij Europol informatie aan Italië is verstrekt. De leden van de PVV-fractie vragen de Staatssecretaris dit nader toe te lichten. Om wat voor informatie ging het hier en kan de Staatssecretaris tevens aangeven welke relatie deze gegevens tot Nederland hebben? Verder merken de leden van de PVV-fractie op dat de Staatssecretaris aangeeft dat er geen Nederlandse bedrijven of natuurlijke personen voorkomen in de informatie die door de FIOD aan Italië is verstrekt. De leden van de PVV-fractie vragen naar de reden hiervan.

Verder vragen de leden van de PVV-fractie een opsomming te maken van internationale zaken met betrekking tot btw-carrouselfraude inzake CO_2 certificaten. Kunt u dit tevens kort toelichten? Nederland heeft wat dit betreft samengewerkt met Portugal, Spanje, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en Italië. Met welke landen heeft Nederland in de bovengenoemde zaken samengewerkt en met welke landen werkt Nederland op dit moment voornamelijk samen om btw-carrouselfraude aan te pakken?

Ook willen de leden van de PVV-fractie weten welke maatregelen getroffen worden om btw-carrouselfraude te voorkomen, naast informatie-uitwisseling en samenwerking.

Ten slotte willen de leden van de PVV-fractie weten wat de Staatssecretaris van het btw-actieplan van Moscovici om het nultarief bij grensoverschrijdende transacties af te schaffen vindt. Wat zijn de gevolgen voor Nederland van dit plan?

II Reactie van de Staatssecretaris van Financiën